

B I T L E N
SUDSKE PRAKSE VRHOVNOG SUDA
BOSNE I HERCEGOVINE
BROJ 1
Sarajevo, januar –mart 1986. godine

K R I V I Č N O P R A V O

Krivični zakon SFRJ

Član 133. st. 3. i 4. u vezi sa stavom 1. KZ SFRJ i član 364. stav 1. tačka 11. ZKP

Da bi se pjevanjem pjesme činilo krivično djelo neprijateljske propagande iz člana 133. st.3. i 4. u vezi sa st. 1. KZ SFRJ nije dovoljno u činjeničnom opisu navesti da je optuženi pjevao pjesme sa neprijateljskom sadržinom već je nužno da se iz opisa vidi sadržaj te pjesme kojim je napadnuto jedno od zaštićenih dobara iz stava 1. tog člana. Ako tako nije postupljeno učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 364. stav 1. tačka 11. u vezi sa čl. 351. st. 1. tač. 1. ZKP.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 1006/85 od 28.1.1986. godine)

Član 51. KZ SFRJ

Pri ocjeni da li je djelo manje društveno opasno, da bi se u smislu čl. 51. KZ SFRJ, mogla izreći uslovan osuda, pored objektivnog značaja djela i težine posljedice, treba cijeliti i subjektivnu stranu djela, izraženu kroz stepen društvene opasnosti optuženog kao učinioca.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 3/86 od 28.2.1986. godine)

Krivični zakon SR BiH

Član 169. KZ SRBiH i član 48. KZ SFRJ

Postoji samo jedno krivično djelo pljačke iz člana 169. st.1. u vezi sa čl. 226. st.4. i čl. 158. st.2. KZ SRBiH (a ne sticaj svršenog i pokušnog djela pljačke) u slučaju kada je okrivljeni podsrekao suokrivljenog koji je zloupotrebom položaja njemu pribavio protupravnu imovinsku korist preko 500.000 dinara, a okrivljeni još osim toga pokušao prevarom na štetu društvene svojine da pribavi protupravnu imovinsku korist preko 500.000 dinara.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 613/85 od 21.2.1986. godine)

Član 169. st.1. KZ SRBiH i član 48. KZ SFRJ

Ako okrivljeni jednom radnjom zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz čl. 226. st.1. KZ SRBiH pribavi protupravnu imovinsku korist preko 500.000 dinara, a drugom radnjom nanese znatnu štetu društveno pravnom licu, učinio je samo krivično djelo pljačke iz čl. 169. st.1. u vezi sa čl. 226. st.4. KZ SRBiH, a ne pored tog djela i krivično djelo zloupotrebe položaja ili ovlaštenja iz čl. 226. st.2. KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 613/85 od 21.2.1986. godine)

Član 181. stav. 1. KZ SrBiH

Krivičnim djelom iz čl. 181. KZ SRBiH zaštićena je bezbjednost javnog saobraćaja na putevima, čiji je pojam (puta) određen odredbama čl. 10 Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na

putevima.

Zbog toga, kad okrivljeni u zatvorenom krugu skladišta drvene građe OOUR-a, maverišući vozilom u cilju lakšeg utovara, vozilom povrijedi jednog od utovarnih radnika, ne čini krivično djelo protiv bezbjednosti javnog saobraćaja, već krivično djelo protiv opšte isgurnosti ljudi i imovine.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 3/86 od 28.2.1986.godine)

Član 189. stav 2. KZ SRBiH

Da bi postojalo krivično djelo pomoć učiniocu poslije izvršenja krivičnog djela iz čl. 189. st.2. KZ SRBiH nije nužno da u vrijeme izvršenja krivičnog djela kod učinioca postoji svijest o kvalifikaciji djela, a niti je potrebno da zna da se radi o krivičnom djelu za koje je zapriječena kazna zatvora preko pet godina, već je dovoljno da kod učinioca postoji svijest o stvarnim obilježjima krivičnog djela izvršenog od strane lica kojem pruža pomoć.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 1079/85 od 19.2.1986. godine)

Član 228. stav 1. KZ SRBiH

Advokat, bez obzira da li okrivljenog brani po punomoći ili po službenoj dužnosti, nema svojstvo službenog lica u smislu odredbi iz čl. 35. KZ SRBiH, pa prema tome zbog nedostatka tog svojstva, ne može ni biti učinilac krivičnog djela prevare u službi iz čl. 228. st.1. KZ SRBiH, već krivičnog djela prevare iz čl. 158. st.1. KZ SRBiH, ako postoje i ostala obilježja ovog djela.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvlp. 109/85 od 14.1.1986. godine)

Zakon o krivičnom postupku

Član 364. stav 1. tačka 11. ZKP

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz čl. 364. st.1. tač. 11. ZKP ostvarena je i u slučaju kad je izreka rješenja, koje je donijelo vijeće u slučaju iz člana 159. st.6. ZKP, protivurječna sama sebi ili razlozima.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvlz. 95/86 od 26.3.1986.godine)

Član 394. stav 2. u vezi sa članom 159. stav 6. ZKP

Kad vijeće iz čl. 23. st.6. ZKP odlučujući o žalbi koju je okrivljeni izjavio protiv rješeja istražnog sudije o sprovođenju istrage, nađe da nisu ispunjeni zakonski uslovi za sprovođenje istrage i svojim rješenjem odbije kao neosnovan zahtjev za sprovođenje istrage, protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba.

(Vrhovni sud BiH, broj Kvl. 95/86 od 26.3.1986. godine)

Član 404. stav 1. tačka 1. ZKP

U slučaju kada se traži ponavljanje krivičnog postupka po osnovu novih činjenica i dokaza (čl. 404. st.1. tač.1. ZKP) koji su podobni da prouzrokuju osudu po blažem zakonu pojam osude po blažem zakonu može da sadrži jednu ili više slijedećih mogućnosti: blažu kvalifikaciju krivičnog djela u odnosu na onu iz pravosnažne presude, oslobađanje od kazne (čl. 44. i 45. KZ SFRJ), izricanje sudske opomene ili uslovne osude umjesto kazne, odmjeravanje kazne po pravilima o ublažavanju kazne (čl. 42. i 43. KZ SFRJ) i odmjeravanje kazne po opštima pravilima (čl. 41. KZ SFRJ) pod uslovom da postoje činjenice koje bi bitno uticale na visinu kazne.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 787/85 od 22.11.1985. godine)

Član 404. stav 1. tačka 4. ZKP

Po članu 404. stav 1. tač. 4. ZKP, novim dokazom se može smatrati samo onaj dokaz koji nije bio predmet ocjene sudova u postupcima koji su prethodili donošenju pravosnažne presude, bilo u smislu ocjene sadržine dokaza, bilo u smislu potrebe izvođenja dokaza u cilju utvrđivanja odlučnih činjenica.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 24/86 od 30.1.1986. godine)

Član 401. stav. 1. tačka 1. ZKP

Kazna čije je izvršenje zastarjelo ne može se uzeti u obzir pri odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju u smislu čl. 401. st.1. tač.1. ZKP, zbog toga kada osuđeni ili njegov branilac podnese zahtjev za odmjeravanje jedinstvene kazne u smislu čl. 401. st.1. tač. 1. ZKP, a za jednu ili više pravosnažno izrečenih kazni nastupila je zastarjelosti izvršenja, takav zahtjev će sud odbaciti kao nedozvoljen, jer je podnijet na štetu osuđenog.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 12/86 od 13.2.1986. godine)

PRIVREDNI PRESTUPI**Zakon o krivičnom postupku****Član 364. stav 1. tačka 11. ZKP**

Kada u izreci prvostepene presude propusti da u činjeničnom opisu iznese u čemu se staoje prestupne radnje zbog kojih je jednog od više okrivljenih oglasio odgovornim sud čini bitnu pvoredu odredaba krivičnog postupka iz člana 364. s.1. tač. 11. Zakona o krivičnom postupku.

(Vrhovni sud BiH, broj PKŽ 386/85 od 11.10.1985.godine)

Zakon o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i prdmeta opšte upotrebe**lan 29. stav 1. tačka 1. i stav 2.**

Okolnost da inspekcijski organ prilikom izvršenog kontrolnog pregleda nije uzeo uzorak namirnice radi analize ne predstavlja osnov za isključenje odgovornosti za privredni prestup iz čl. 29. st.1. tač. 2. Zakona o zdravstvenoj ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe kod činjenice da su svojstva namirnica (boja i miris bila toliko izmijenjena da se i organoleptičkim putem moglo utvrditi da se radi o higijenski neispravnoj namirnici.

(Vrhovni sud BiH, broj PKŽ-519/85 od 12.12.1985. godine)

Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za isplati ličnih dohodaka u 1984. godini**Član 9. stav 1. tačka 1. i stav 2.**

Kada izvrši isplatu akontacije ličnih dohodaka i ako u to vrijeme obaveze prema povjeriocima nisu bile izmirene okrivljeno pravno i odgovorno lice čine privredni prestup iz čl. 9. st.1. tač. 1. i st. 2. Zakona o privrednog zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava, neovisno o tome što su u tom vremenu imali sredstva na žiro računu.

(Vrhovni sud BiH, broj PKŽ – 456/85 od 12.12.1985. godine)

Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za kupovinu dizel goriva i motornog benzija**Član 7. stav 1. i stav 2.**

Zamjenik direktora koji je u okviru svojih poslova i radnih zadataka potpisivao putne naloge za putovanje službenim kolima odgovoran je za privredni prestup iz člana 7. stav 1. i stav 2. Zakona o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za kupovinu dizel goriva i motornog benzina, jer je pri tome morao voditi računa da se utrošak sredstava u ove svrhe uskladi sa zakonskim odredbama s obzirom da se radi o propisu interventnog karaktera.

(Vrhovni sud BiH, broj Pkž. 435/85 od 12.12.1985. godine)

IZ BILTENA SAVEZNO SUDA, broj 23/85

Krivični zakon SFRJ

Član 8. u vezi sa članom 19.

Produženo krivično delo sastoji se od dve ili više radnji od kojih svaka pojedinačno predstavlja izvršeno krivično delo, s tim da neka ili neke pojedinačne radnje mogu predstavljati pokušaj krivičnog dela, kad je zakonom predviđeno kažnjavanje i za pokušaj. Da li sve pojedinačne radnje produženog krivičnog dela predstavljaju krivično delo ili neke od njih predstavljaju pokušaj krivičnog dela, od značaja je za utvrđivanje stepena krivične odgovornosti izvršioca.

(Kps. 32/85 od 2.jula 1985. godine)

Član 48.

Dve ili više istih ili istovrsnih radnji, koje svaka za sebe predstavlja posebno krivično delo, izvršenih od strane istog učinioca u kratkom vremenskom razmaku sa jedinstvenim umišljajem, odnosno nehatom, mogu činiti jedno produženo krivično delo.

(KZS- 42/85 od 26.11.1985. godine)

Član 50. stav 2.

Po odredbama člana 50. stav 2. krivičnog zakona SFRJ u kaznu zatvora izrečenu za krivično delo čija obeležja obuhvataju i obeležja prekršaja ne uračunava se novčana kazna za prekršaj plaćena posle pravosnažnosti sudske presude.

(Kzs. 48/85 od 24.12.1985. godine)

Član 95.

Kada za krivično delo iz optužnice uslde prekidanja zastarelosti krivičnog gonjenja nije natupila apsolutna zastarelosti krivičnog gonjenja i ako je nastupila relativna zastarelost, pa javni tužilac izmenom optužnice na glavnom optuži optuženog za drugo krivično delo sa istom zaprećenom kaznom menjajući i dopunjavajući opis krivičnog dela, tada je za krivično delo iz izmenjene optužnice nastupila zastarelost krivičnog gonjenja, jer za radnje iz izmenjene optužnice do tada nije bilo preduzeto gonjenje.

Gonjenje za novo krivično delo ne bi zastarelo ako bi njegovi elementi bili sadržani u opisu prvobitnog krivičnog dela.

(Kzs. 46/85 od 17.12.1985.godine)

Član 133. stav 1.

“Podsticanje”, kao elemenat krivičnog dela neprijateljske propagande iz člana 133. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ, se upućuje pojedincu, grupi, ogranizaciji ili nekoj drugoj zajednici

istomišljenika, ako se njihova opredeljenost, odnosno neprijateljska delatnost vidi iz presude, u ostalim slučajevima radi se o “pozivanju”.

(Kps. 32/85 od 2. jula 1985. godine)

Član 245.

Ponuda nabavke droge uz prijem određenog iznosa novca – je “nuđenje na prodaju droge”, što predstavlja zakonsko obeležje krivičnog dela iz člana 245. Krivičnog zakona SFRJ, bez obzira da li učinilac dela u vreme nuđenja poseduje drogu, i da li je droga njegovo vlasništvo.

(Kps. 55/85 od 17.9.1985.g.)

GRAĐANSKO PRAVO	OPŠTI DIO
------------------------	------------------

1.

Član 5,15. i 23. do 28. Zakona o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti i član 103. Zakona o obligacionim odnosima

Apsolutno je ništav ugovor o ortakluku po kome jedan ugovarač samo zbog ulaganja materijalnih sredstava u otvaranje i vođenje samostalne ugostiteljske radnje saugovarača, stiče dio čistog prihoda iz djelatnosti koju obavlja saugovarač, jer se radi o prisvajanju tuđeg rada na bazi ulaganja kapitala, koje je u suprotnosti sa prinudnim propisima.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 459/85 od 27.12.1985. godine)

2.

Član 66. st.1. i 3. Zakona o obligacionim odnosima

Kupac koji tvrdi da u kupovini stvari nisu stvarno učestvovala sva lica označena u kupoprodajnom ugovoru kao kupci već samo neka od njih, ističe da je prividan ugovor o zajedničkom sticanju stvari kupovinom u odnosu na neke kupce, a ne i sam kupoprodajni ugovor, pa ne treba tužbom obuvatiti prodavca koga se ne tiče ugovorni odnosi između kupaca.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 502/85 od 16.1.1986. godine)

3.

Čl. 61. i 1093. stav. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Može se tražiti poništenje vansudske nagodbe zaključene između oštećenog i štetnika o naknadi nematerijalne štete zbog trajno smanjene životne aktivnosti, ako je do njenog sklapanja došlo prije završenog liječenja oštećenog, kada se još nisu ispoljile sve posljedice štetne radnje, pa je oštećeni bio u ispričivoj zabludi o punom obimu ovog vida nematerijalne štete.

Iz obrazloženja.

Odredbom člana 61. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima (koja se primjenjuju na sporni pravni odnos jer je poravnanje zaključeno nakon stupanja na snagu navedenog zakona propisano je da stranka koja u zabludi može tražiti poništaj ugovora zbog bitne zablude osim ako pri sklapanju ugovora nije postupala sa pažnjom koja se u prometu zahtijeva. Usmislu odredbe stava 1. istog člana zabluda je bitna između ostalog i ako se odnosi na bitna svojstva predmeta ugovora. Kako je procenat umanjenja životne aktivnosti od 35% u postupku vansudskog obeštećenja utvrđen na bazi nepotpune medicinske dokumentacije i kada liječenje nije bilo završeno (definitivne posljedice potresa mozga mogle su se utvrditi tek nakon završenog liječenja), tužitelj je u vrijeme zaključenja vansudske nagodbe bio u zabludi u pogledu visine procenta umanjenja

njegove životne aktivnosti, a s tim u vezi i obima nematerijalne štete (nije imao ispravnu predstavu o bitnom elementu predmeta poravnanja), pa kako je tužiteljeva zabluda ispričiva (iz okolnosti slučaja ne može se zaključiti da tužitelj nije postupao sa pažnjom koja se u prometu zahtijeva, jer kao neuka stranka nije mogao znati da se definitivne posljedice povrede mogu utvrditi tek nakon završenog liječenja), stiču se uslovi za poništaj vansudskog poravnanja.

Neosnovani su navodi revizije da je o zahtjevu odlučeno na osnovu naknadno nastalih okolnosti, jer posljedica potresa mozga u vidu epileptičnih napada ispoljena u toku trajanja liječenja ne predstavlja pogoršanje zdravstvenog stanja tužitelja koje bi imalo karakter nove štete.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 485/85 od 12.12.1985. godine)

4.

Čl. 103. i 105. Zakona o obligacionim odnosima

Ništava je ugovorna odredba kojom se oštećeni odriče prava na naknadu deliktom prouzrokovane štete, koja bi eventualno nastala nakon azključenog ugovora o obeštećenju.

Iz obrazloženja:

Tužilac bi i da je vansudsko poravnanje o naknadi štete punovažno, imao pravo na naknadukasnije nastale štete, jer se oštećeni ne može unaprijed odreći prava na naknadu deliktom prouzrokovane štete (kod vanugovorne odgovornosti za štetu ne mogu se ni analogno primijeniti odredbe člana 265. Zakona o obligacionim odnosima). Ovako odricanje bi bilo pritvno pravilima morala socijalističkog samoupravnog društva, pa bi takav ugovor bio ništiv u smislu člana 103. ZOO.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 485/85 od 12.12.1985. godine)

5.

Član 68. Zakona o obligacionim odnosima

Član 9. stv 1. Zakona o prometu nepokretnosti

Ugovor o prenosu nepokrtnosti sa jednog na drugo društveno pravno lice (član 9. stav 1. Zakona o prometu nepokretnosti SRBiH) može se punovažno raskinuti samo sporazumom zaključenim u pismenom obliku.

IZ obrazloženja:

Pismena forma ugovora o prenosu nepokretnosti između društvenih pravnih lica propisana je zakonom o prometu nepokretnosti SRBiH (član 9. sta 1.) U smislu člana 68. Zakona o obligacionim odnosima, i sporazum o raskidu ugovora mora biti zaključen u formi propisanoj za zaključenje ugovora, ako cilj zbog koga je propisana forma za zaključenje ugovora zahtijeva da raskidanje ugovora bude obavljeno u istoj formi. S obzirom na ekonomski značaj nepokretnosti, kao osnovnih sredstava u procesu rada sredstvima u društvenoj svojini, za raskid ugovora o prenosu nepokretnosti potrebna je ista forma kao i za zaključenje. Na taj način se u većoj mjeri obezbjeđuje ostvarenje rpava raspolaganja koje pripada radnicima i drugim radnim ljudima u društvenom pravnom licu (član 230. Zakona o udruženom radu jer se tako omogućava potpuniji društveni nadzor. kako ugovor među strankama nije u toj formi raskinut, stranke su dužne ispuniti obaveze iz ugovora.

(presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 243/85 od 24.10.1985. godine)

6.

Član 9. Zakona o prometu nepokretnosti

Ugovor o diobi nepokretnosti smatra se ugovorom o prometu nepokretnosti, pa takav ugovor mora biti zaključen u pismenoj formi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 172/85 od 24.1.1986. godine)

INDUSTRIJSKA SVOJINA

7.

Član 118. st.2. i 3. Zakona o zaštiti pronalazaka, i tehničkih unapređenja i znakova razlikovanja

Ne postoji povreda robnog žiga ako tuženi koristi istu riječ internacionalnog značenja koja asocira na namjenu proizvoda, a tekst se fonetski i ortografski dovoljno razlikuje, tako da prosječni kupac može i bez ulaganja posebne pažnje, razlikovati porijeklo proizvoda.

Iz obrazloženja

Povreda robnog žiga postoji u slučaju kada prosječan kupac robe može uočiti razliku između proizvoda različitih proizvođača označenih robnim žigom samo ako obrati naročitu pažnju (član 118. s.2. i 3. Zakona o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapređenja i znakova razlikovanja).

Sudsko vijeće ovlašteno je da ocijeni neposrednim osmatranjem žigove da li se radi o podražavanju u mjeri koja može dovesti do zabune prosječnog kupca, pa nije potrebno ovu okolnosti utvrđivati sudskim vještačenjem. Prvostepeni sud, dakle, nije pogriješio kada je odbio prijedlog tužioca za provođenje ovog dokaza.

Nije pogrešna ni ocjena prvostepenog suda da u konkretnom slučaju takve zabune ne bi mogle biti. Tužilac, svoje proizvode označava sa "SOLEA" a tuženi sa "A sole". Žigovi nisu slični fonetski, jer je red glasova značajno izmijenjen, a naročito s obzirom na apostrof kojim se kod robnog žiga tuženog u izgovoru izdvaja početni glas od preostalog sloga. Ne postoji ni pravopisna sličnost, jer su slova ispremještena, a značajno se žigovi razlikuju u pravopisnom smislu i time što kod robnog žiga tuženog početno slovo odvaja apostrof od preostalog dijela. Kod ovakvih okolnosti razliku pojačava i činjenica da je robni žig tužioca ispisan velikim, a tuženog malim slovima.

Prvostepeni sud pravilno nalazi i da se tuženom ne može zabraniti da u okviru robnog žiga koristi riječ internacionalnog značenja "Sole kojom asocira na namjenu proizvoda /kreme za sunčanje) ako time ne dovodi prosječnog kupca u zabludu u pogledu porijekla proizvoda.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 286/85 od 18.11.1985. godine)

8.

Član 8. tačka 3. Zakona o suzbijanju nelojalne konkurencije i monopolističkih sporazuma

O tome da li postoji sličnost nekog proizvoda sa drugim proizvodom u njegovom nazivu ili drugim karakteristikama, prosuđuje se po tome da li su prosječni potrošači mogli biti dovedeni u zabludu izazivanjem vizuelnog efekta, koji bi proizlazio iz sličnosti naziva proizvoda i koji bi kod potrošača mogao utjecati na izazivanje asocijacije na proizvod drugog proizvođača.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 24/85 od 28.11.1985. godine)

STVARNO PRAVO**9.****Čl. 11-23. i 39-41. Zakona o zaštiti o iskorištavanju kulturno –istorijskog i prirodnog nasljeđa**

Zahtjev vlasnika za zabranu štampanja i prodaje fotografija (razglednica) umjetničkog djela, koje nije zaštićeno propisima o autorskom pravu, a koje je proglašeno spomenikom kulture i stavljeno pod zaštitu društveno – plitičke zajednice, prosuđuje se prema uslovima pod kojima se to djelo može koristiti po zakonu i propisima donesenim na osnovu zakona.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 130/85 od 22. oktobra 1985. godine)

10.**Član 15. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima**

Suvlasnik koji je vlastitim sredstvima poboljšao zajedničku stvar (dogradio neke prostorije u zgradi i osposobio za namjensku upotrebu), ne može zahtijevati povećanje suvlasničkog dijela zbog ovih ulaganja, već samo srazmjernu naknadu učinjenih izdataka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 502/85 od 16. januara 1986. godine)

11.**Član 16. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima**

Suvlasnik koji je, bez saglasnosti ostalih suvlasnika, legitimišući se kao jedini vlasnik, prodao dio zemljišta u naravi, nije izgubio pravo suvlasništva na ostalom dijelu zemljišta.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 585/85 od 13. marta 1986. godine)

12.**Član 27. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima****Član 155. Zakona o obligacionim odnosima**

Tužiocu, ni kao savjesnom posjedniku, ne pripada pravo na naknadu štete prouzrokovane sječom stabala na tuđem zemljištu jer su stabla sastavni dio zemljišta.

Savjesni posjednik stiče pravo vlasništva na stabla njihovom sječom (odvajanjem od matične stvari).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 507/85 od 16. januara 1986. godine)

13.**Pravna pravila bivšeg akona o nužnim prolazima**

Odrdbe zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima ne isključuju primjenu pravnih pravila bivšeg zakona o nužnim prolazima jer ne regulišu te odnose.

(Rješenje Vrhovnog suda Bi, broj Gvl. 21/85 od 28.11.1985. godine)

14.**Članovi 61, 63, 64. i 69. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima**

Kupac može zahtijevati od prodavca predajukupljene nepokretne stvari (stana) i kada je, povodom dobijenog zajma, ugovorio u korist prodavca preko zaloge – hipoteku na kupljenoj nepokretnosti.

Iz obrazloženja:

Na osnovu utvrđenja da je otac mldb. tužiteljice za života, kupio stan od tuženog, da je u cijelosti isplatio kupoprodajnu cijenu, da je njegov jedini nasljednik tužiteljica, te da tuženi odbija da joj preda u posjed stan, nižestepeni sudovi su udovoljili tužbenom zahtjevu. Pri tome je prvostepeni sud ocijenio irelevantnim okolnost što je otac mldb. tužiteljice nakon zaključenja kupoprodajnog ugovora uzeo zajam od tuženog, a drugostepeni sud ocijenio irelevantnim žalbene navode da se prednik tužiteljice tačkom 3. ugovora o zajmu obavezao da ukoliko ne vrati zajam “tuženi stiče pravo u kući koju mu je prodao”.

Neosnovano se u zahtjevu navodi da su nižestepeni sudovi obzirom na navedeni sporazum prednika tužiteljice i tuženog iz člana 3. Ugovora o zajmu sporni odnos trebali raspraviti sa aspekta odredaba članova 61, 63. i 64. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima koji regulišu hipoteku. Naime, sve da su prednik tužiteljice i tuženi zaključili ugovor o hipoteci, što se iz nejasne odredbe ugovora o zajmu ne može zaključiti, navedena odredba bi bila ništava, jer je u smislu člana 69. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima, ništava odredba ugovora o hipoteci kojom hipotekarni povjerilac ugovara za sebe pravo da u slučaju neisplate duga namiri svoje potraživanje sticanjem prava svojine na založenu nekretninu, ubiranjem plodova koje ta nekretnina daje ili iskorištavanjem nekretnine na drugi način.

Hipotekarni dužnik zadržava posjed založene nekretnine, pa bi tužiteljica temeljeći svoj zahtjev na ugovoru o kupoprodaji mogla zahtijevati od tuženog predaju stana u posjed i da je u korist ovog zasnovano pravo hipoteke u stanu.

Treba napomenuti i da se hipoteka stiče tek upisom u zemljišnu knjigu (član 64. stav 1. ZOSPO), a može je zasnovati samo vlasnik nepokretne stvari. Prednik tužiteljice to nije bio u vrijeme zaključenja ugovora o zajmu, jer u tom času nije bilo uknjiženo njegovo pravo svojine u zamljišnoj knjizi – član 33. ZOSPO.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 29/85 od 21.11.1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO	UGOVORI
--------------------------	----------------

15.**Pravila imovinskog prava koja se odnose na Ugovor o darovanju**

Pod grubom neblagodarnošću u smislu pravila imovinskog prava podrazumijeva se takvo ponašanje obdarenog kojim se ovaj, svjesnom povredom ličnosti darovaoca, grubo ogriješio o njegove interese, pa stoga običan nemar u pogledu staranja o životnim potrebama i zdravlju darovaoca nije dovoljan razlog za opoziv darovanja.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 468/85 od 27.12.1985. godine)

16.**Čl. 651. i 616. u vezi sa čl. 641. i 644. Zakona oobligacionim odnosima**

Nesolidna podloga za parket u stanvoima ne predstavlja nedostatak u izradi građevine koji utiče na njenu solidnost, pa izvođač odgovara za taj nedostatak ukoliko se ispolji u ugovorenom garantnom roku, a ne u garantnom roku od 10 godina.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 279/85 od 18.11.1985. godine)

17.

Čl. 99. i 454. Zakona o obligacionim odnosima

Kada se kupac obavezao da će pored isplate kupovne cijene na račun prodavca platiti i odgovarajući iznos na ime poreza na promet, oba ova iznosa predstavljaju kupovnu cijenu, pa kupac ne bi imao pravo da uskrati plaćanje iznosa koji odgovara poreskoj obavezi za slučaj da je prodavac iz bilo kojih razloga oslobođen poreske obaveze.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 481/85 od 27.12.1985. godine)

18.

Čl. 150. i 153. Zakona o prostornom uređenju**Član 99. Zakona o obligacionim odnosima**

Društveno pravno lice koje se ugovorom sa SIZ za prostorno uređenje grada zaključenim nakon dodjele područstvljenog građevinskog zemljišta radi izgradnje poslovnog objekta, obavezalo da će snositi troškove pripremanja dodijeljenog zemljišta za gradnju, dužno je da SIZ-u naknadi cjelokupne troškove postupka određivanja pravične naknade za ekspropisanu stambenu zgradu na ovom zemljištu, ali nije dužno da plati naknadu za obavljenje pravnih radnji preko ugovorenog iznosa.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 331/85 od 26. decembra 1985. godine)

OBLIGACIONO PRAVO - OBAVEZE IZ OSNOVA
PROUZROKOVANJA ŠTETE

19.

Član 154. Zakona o obligacionim odnosima

Organizacija udruženog rada koja je, na osnovu platnog naloga na koji je bila stavljena potvrda o izvršnosti, u sudskom izvršnom postupku naplatila tražbinu iz platnog naloga sa žiro računa druge organizacije udruženog rada, iako je platni nalog i izvršni prijedlog glasio na poslovnicu te organizacije udruženog rada, koja nema svojstvo pravnog lica, nije dužna da naknadi štetu nastalu nepravilnom naplatom, jer njen propust (nepravilna oznaka tuženog, odnosno dužnika, nije u pravno – relevantnoj uzročnoj vezi sa štetnom posljedicom (šteta je prouzrokovana nepravilnim radom suda koji nije smio provesti prinudnu naplatu).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 351/85 od 12.12.1985. godine)

20.

Član 30. Zakona o eksproprijaciji**Član 154. Zakona o obligacionim odnosima**

Korisnik eksproprijacije koji je na zakonit način ušao u posjed ekspropisanih nekretnina ne odgovara za štetu koju su bivšem vlasniku nakon deponiranja nanijela treća lica oštećenjem njegovih dobara zaostalih na tom zemljištu (deponovanog šljunka i pijeska).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 467/85 od 17.12.1985. godine)

21.

Član 156. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima

Nije opravdan zahtjev vlasnika za izgradnju porodične stambene zgrade na drugom mjestu zbog štetnih imicija uslijed blizine dalekovoda, bez obzira na intenzitet tih imicija, ako su imicije

izazvane tehničkim nedostacima na dalekovodu koji se mogu otkloniti sa srazmjerno manjim izdacima.

Iz obrazloženja:

Tuženi je izgradio visokonaponski dalekovod koji je ukršta sa stambenom zgradom tužioca na način koji je u suprotnosti sa odredbom člana 117. Pravilnika o tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih elektroenergetskih vodovoda ("Službeni list SFRJ", broj 52/73 i 69/73), pa je tužiocu usljed tog nedostatka onemogućena izgradnja još jedne etaže na prizemnoj stambenoj zgradi, a prisustvo dalekovoda otežava prijem TV i radio programa i neometanu upotrebu ostalih kućanskih aparata. Zbog toga je sud zaključio da je opravdan zahtjev tužioca za premještanje stambene zgrade tužioca sa svim pratećim objektima na teret tuženog.

Osnovan je prigovor žalioca da je prvostepeni sud pogrešno primijenio materijalno pravo, jer nije ocijenio osnovanost tužbenog zahtjeva iz aspekta odredaba člana 156. stav 3. i 4. Zakona o obligacionim odnosima, a posebno u vezi sa dijelom saglasnih nalaza i mišljenja vještaka u kojima je navedeno da je taj nedostatak moguće otkloniti time što bi se ubacio još jedan stub – nosač i na taj način smanjio raspon vodova dalekovoda, što je za tuženog znatno jeftinije i što bi on, prema navodima ponovljenim i u žalbi, bio spreman učiniti.

Naime, prema citiranoj odredbi iz člana 156. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima, ako šteta nastane u obavljanju opštekorisne djelatnosti za koju je dobijena dozvola nadležnog organa, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi normalne granice, a to bi u ovom slučaju za opravdanost premještanja stambene zgrade trebale biti takve nepogodnosti koje tužiocu i članovima njegove porodice stanovanje u toj zgradi zbog prisustva dalekovoda čine nepodnošljivim u odnosu na uobičajene štetne imisije kakve je dužan trpiti svaki stanovnik u urbanizovanoj i industrijski razvijenoj sredini.

Pošto se ovi nedostaci ne mogu svrstati u štetne imisije takvog intenziteta koji bi za tužioca i članove njegove porodice činili neogodnim stanovanje u njihovoj zgradi u mjeri u kojoj to prelazi normalne granice, to je opravdan prigovor žalioca da nije bilo mjesta dosuđenju naknade štete u visini izdataka potrebnih za premještanje te zgrade sa pratećim objektima, nego samo u iznosu od koji je potreban za preduzimanje opravdanih mjera sprečavanja štetnih posljedica kakve tužilac trpi a koje bi prema nalazu i mišljenju vještaka bile odgovarajuće.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 157/85 od 14.11.1985. godine)

22.

Članovi 185. stav 1. i 190. Zakona o obligacionim odnosima

Vlasnik uništene porodične stambene zgrade u kojoj je stanovao, može zahtijevati naknadu štete u visini cijene pribavljanja odgovarajućeg stana, ako drukčije ne može sebi osigurati stambenu situaciju kakvu je imao prije šetnog događaja u tom slučaju naknada štete se izračunava na osnovu cijene izgradnje ili kupovine novog stana, umanjene za vrijednost upotreblijivog građevinskog materijala, pa i kada uništena stambena zgrada nije bila nova (naknada štete se ne umanjuje za amortizovanu vrijednost uništene zgrade).

Iz obrazloženja

Kada je vlasnik stanovao u porodičnoj stambenoj zgradi koja je tako oštećena da nije moguća uspostava ranijeg stanja, pripada mu pravo na naknadu štete u visini novčanog iznosa potrebnog za priavljanje odgovarajućeg tana (ova suma se umanjuje za vrijednost upotreblijivog

građevinskog materijala). U toj situaciji ne primjenjuju se pravila o preboju koristi sa štetom ukoliko iznos potreban za pribavljanje odgovarajućeg stana nadmašuje neamortizovanu vrijednost oštećene zgrade u vrijeme suđenja, jer ta korist (veća vrijednost stana) ne proizilazi iz štetne radnje, već je rezultat otklanjanja štetne posljedice. kad bi se dosudila samo naknade neamortizovane vrijednosti zgrade, koja može biti i znatno manja od cijene odgovarajućeg stana, oštećeni ne bi bio u cijelosti obeštećen, odnosno sa dosuđenom naknadom oštećenikova materijalna i stambena situacija ne bi bila dovedena u ono stanje u kome se nalazila prije nastanka štete (član 185. stav 1. i član 190. Zakona o obligacionim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 339/85 od 22. avgusta 1985. godine)

23.

Član 195. stv 2. Zakona o obligacionim odnosima

Oštećenom koji se poslije povređivanja u saobraćajnom udesu ne može više da bavi ovčarstvom kao svojim zanimanjem, u naknadu štete zbog izgubljene zarade ne može se uračunati vrijednost njegovog stada i za taj iznos umanjiti naknada štete, jer mu se za tu vrijednost nije povećala imovina štetnom radnjom.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 274/85 od 20.2.1986. godine)

OBLIGACIONO PRAVO	ZAKONSKE OBAVEZE
--------------------------	-------------------------

24.

Član 272. i 277. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Odluka o visini stope zatezne kamate

Ugovorna kazna predstavlja sporedno novčano potraživanje iz ugovora, pa kada se radi o ugovoru u privredi, na ovo potraživanje obračunava se zatezna kamata po stopi iz odluke SIV-a o visini stope zatezne kamate.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 269/85 od 18.11.1985. godine)

25.

Član 54. Zakona o eksproprijaciji

Ako je isplatom akontacije pokriven pretežan dio naknade za eksproprisane nekretnine, kod određivanja konačne naknade revalorizovaće se isplaćena akontacija, a u nepokrivenom dijelu odrediti naknada prema okolnostima, u vrijeme donošenja prvostepene odluke o naknadi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 38/85 od 13.2.1986. godine)

26.

Član 57. stv 1. Zakona o eksproprijaciji

Nema pravo na naknadu za eksproprisanu stambenu zgradu lice koje je tu zgradu izgradilo poslije 15. februara 1968. godine, makar se radilo o slučaju podizanja zgrade na zemljištu na kome se prema regulacionom planu koji je bio na snazi u vrijeme gradnje, mogla podići takva zgrada i makar je graditelj bio uknjižen kao nosilac prava korištenja radi građenja ako do izmjene regulacionog plana, koja isključuje izgradnju porodičnih stambenih zgrada, to nije nije pokrenulo postupak za legalizaciju izgradnje.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 22/85 od 28.11.1985. godine)

PRAVO OSIGURANJA

27.

Član 902. stav 5. Zakona o obligacionim odnosima

Stranke mogu kod ugovora o osiguranju, unošenjem u policu osiguranja posebnih odredaba, odstupati od odredaba opštih ili posebnih uslova osiguranja pa na taj način proširiti osiguranje i na stvari koje po uslovima osiguranja ne mogu biti osigurane ni od osnovnih, ni od dopunskih rizika određene visine osiguranja.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 257/85 od 24.10.1985. godine)

28.

Član 939. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima

Radnik organizacije udruženog rada – osiguranika, dužan je naknaditi osiguravaču novčani iznos isplaćen osiguraniku po osnovu kasko osiguranja motornog vozila, samo kao je štetu na vozilu prouzrokovao namjerno. Smatra se da je radnik – vozač motornog vozila štetu prouzrokovao namjerno, ako je svjesno preduzeo vožnju u stanju teže alkoholisanosti i vozilom upravljao na bezobziran način, te je zbog takve vožnje došlo do oštećenja vozila.

Iz obrazloženja:

Polazeći od utvrđenja nižestepenih sudova da je tuženi kao radnik osiguranika tužioca u alkoholisanom stanju, vozeći na nedovoljnoj udaljenosti od desne ivice puta, prouzrokovao saobraćajni udes, te da je tužilac isplatio osiguraniku naknadu u utuženom iznosu, nižestepeni sudovi su, po nalaženju ovog suda, pravilno primijenili odredbu člana 939. Zakona o obligacionim odnosima, kada su zaključili da tuženi štetu nije prouzrokovao namjerno i shodno tome tužbeni zahtjev odbili kao neosnovan. Naime, u smislu navedene zakonske odredbe, osiguravač ima pravo na regres prema radniku osiguranika, samo ako je radnik štetu prouzrokovao namjerno. Namjera postoji kada štetnik nedopuštenu radnju vrši tako da svjesno nastoji da šteta nastupi. Samim dovođenjem u alkoholisano stanje tuženi nije ispoljio ovakvu namjeru, pa u ovom slučaju ne nastupa subrogacija osiguravača u prava osiguranika, prema licu koje je odgovorno za štetu.

U sudskoj praksi se, istina, ponekad izjednačava eventualni umišljaj učinioca krivičnog djela koji predviđa mogućnost nastupanja štetne posljedice i na ovu pristaje, sa namjerom u građansko – pravnom smislu, naročito u saobraćajnim deliktima, kod vožnje u alkoholisanom stanju. I u takvom slučaju, međutim, traži se ne samo viši stupanj alkoholisanosti, već i da je štetnik upravljao vozilom bezobzirno i objesno.

U konkrtnom slučaju nije dokazano da je tuženi bio u alkoholisanom stanju većeg stepena u momentu upravljanja vozilom, niti njegova vožnja ima karakteristike bezobzirne i objesne vožnje (protiv tuženog nije vođen ni krivični, ni disciplinski postupak povodom saobraćajne nezgode u kojoj je oštećeno vozilo osiguranika tužioca).

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Rev. 98/85 od 28.1.1986. godine)

MJENIČNO PRAVO

29.

Član 47. zakona o mjenici

Član 277. stv 2. Zakona o obligacionim odnosima

Mjениčnom tužbom imalac mjenice može tražiti od mjениčnih dužnika zatezne kamate na mjениčnu svotu samo po stopi od 6% godišnje, od dana dospjeća mjenice za naplatu.

Redovnom tužbom u posebnoj parnici imalac mjenice može tražiti razliku do visine zatezних kamata obračunatih po stopi iz odluke SIV-a o visini stope zatezne kamate, za period od dospjeća obaveze iz ugovora u privredi do isplate, ali samo od onog mjениčnog dužnika s kojim je u neposrednom ugovorenom odnosu, povodom koga je i primio mjenicu kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 196/85 od 12.12.1985. godine)

STAMBENO PRAVO

30.

Član 8. Zakona o stambenim odnosima

Za primjeu zakonskog ograništenja da se u prostorije namijenjene za nužni smještaj ne mogu preseljavati porodice sa djecom do sedam godina, mjerodavno je stanje kada se izvršava odluka kojom je određen nužni smještaj, a ne stanje kada je donesena takva odluka.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 44/85 od 13.2.1986. godine)

31.

Član 30. stav 7. i član 41.(analogno) Zakona o stambenim odnosima

Presuda kojom se nalaže iseljenje lica koje je bez pravnog osnova uselilo u zajedničke prostorije stambene zgrade i otpočelo da ih koristi u cilju trajnog stanovanja, djeluje i protiv lica kojima je obavezano lice dopustilo da s njim zajedno te prostorije koriste kao stambene, uključujući i njegovog bračnog druga.

Iz obrazloženja:

Drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je ocijenio neosnovanim prigovor pomanjkanja potpune pasivne legitimacije i shodno tome preinačenjem prvostepene odluke tužbenom zahtjevu udovoljio. Naime, u situaciji kada jedno lice bespravno useli u stan ili u druge prostorije u svrhu stanovanja, obaveza iseljenja toga lica odnosi se i na lica kojima je ono dozvolilo da se usele i snjim koriste te prostorije. Stoga se obaveza iseljenja tužene iz zajedničkih prostorija zgrade, utvrđena pravosnažnom presudom odnosi i na njenoga supruga koji je naknadno sa njenim odobrenjem uselio u predmetne prostorije i zajedno sa njom ih koristio, pa stoga ne postoji nepotpuna pasivna legitimacija.

Tužena je smatrala sebe nosiocem stanarskog prava na spornim prostorijama ili bar licem koje ima pravo da u tim protosrijama trajno stanuje i tako se ponašajući primila u te prostorije i budućeg supruga, godinu dana nakon što je sama otpočela da ih koristi. Kod ovakve situacije, njen suprug svoje pravo na stanovanje u spornim prostorijama izvodi iz prava tužene, pa i njega obavezuje odluka o iseljenju tužene. Radi se, naime, o situaciji analognoj onoj kada nosiocu stanarskog prava, nakon otkaza ugovora o korištenju stana, bude naloženo iseljenje iz stana. U sudskoj praksi na području SR BiH zauzet je stav da odluka o iseljenju nosioca stanarskog prava ima značaj izvršne isprave i u odnosu na sva lica koja pravo na stanovanje izvode iz stanarskog prava izvršenika, pa i kada se radi o bračnom drugu nosioca stanarskog prava. Polazeći od

činjeničnog utvrđenja na kome se zasnivaju nižestepene presude, nema razloga da se i u konkretnom slučaju ovako ne postupi.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj rev. 482/85 od 16.1.1986. godine)

32.

Član 53. Zakona o stambenim odnosima

Obaveza radnika da će u roku od godinu dana od sporazumnog raskida radnog odnosa isprazniti stan, sadržana u pismenom sporazumu o raskidu radnog odnosa, ima karakter sporazuma o raskidu ugovora o korištenju tana.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 410/85 od 28.11.1985. godine)

NASLJEDNO PRAVO

33.

Član 7. Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji NR BiH

Čl. 31. i 37. Zakona o nasljeđivanju

Okolnost da je pravosnažnim rješenjem donijetim u agrarnom postupku utvrđeno da nekretnine ostavioca ne potpadaju pod eksproprijaciju o odredbi čl. 7. ZARIK-a i odlučeno da ostaju u njegovom vlasništvu obzirom na tadašnje svojstvo tužioca kao člana porodičnog domaćinstva ostavioca, nije zapreka da i te nekretnine uđu u zaostavštinu, te nije osnov da se tužilac kao jedan od nasljednika samo zbog toga beneficira u odnosu na ostale nasljednike.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 469/85 od 27.12.1985. godine)

PORODIČNO PRAVO

34.

Član 119. Porodičnog odnosa

Član 187. Zakona o parničnom postupku

Time što majka, prilikom upisa vanbračnog djeteta u matičnu knjigu rođenih, dala djetetu prezime lica koje smatra ocem, nije utvrđeno očinstvo tog lica, pa oni nije ovlašteno da uu parnici osporava očinstvo.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 133/85 od 22.10.1985. godine)

NADLEŽNOST

35.

Član 22. Zakona o referendumu

Odluka o zavodaenju samodoprinosu donesena nakon utvrđivanja rezultata glasanja na referendumu, od nadležnog organa mjesne zajednice, je normativni akt pa ako takva odluka nije u saglasnosti sa zakonom, može se tražiti njeno poništenje ili ukidanje pred ustavnim sudom.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 47/85 od 13.3.1986. godine)

36.

Članovi 35-37 Zakona o referendumu

Posebna sudska zaštita prava građana predviđena u čl. 35-37 Zakona o referendumu, odnosi se samo na pitanja vezana za sprovođenje referenduma, a ne i na postupak koji se tiče raspisivanja referenduma.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 47/85 od 13.3.1986. godine)

37.

Članovi 586, 587. stv 1. i 578. stav 2. Zakona o udruženom radu

Član 48. tačke 10. i 11. Zakona o sudovima udruženog rada

Sudovi udruženog rada su nadležni da odlučuju o sporovima između organizacija udruženog rada nastalim tokom izvršavanja samoupravnog sporazuma o udruživanju rada i sredstava radi obavljanja poslova u inostranstvu u cilju zajedničkog sticanja i podjele dohotka.

Ništava je klauzula iz samoupravnog sporazuma kojom stranke ugovaraju nadležnost redovnog suda za suđenje u sporu koji nastane povodom izvršavanja sporazuma (propisi o stvarnoj nadležnosti su prinudni).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 265/85 od 24.10.1985. godine)

38.

Članovi 17, 20. i 189. stv 2. Zakona o parničnom postupku

Član 36. stv 1. tačka 1-d. Zakona o redovnim sudovima

Opštinski sud je nadležan da sudi u sporu između društvenih pravnih lica, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000.-dinara, i kada je u istom predmetu podnesena protivtužba sa zahtjevom većim od 100.000.- dinara.

U tom slučaju opštinski sud će razdvojiti postupak po tužbi i protivtužbi i oglasiti se stvarno nenadležnim samo za suđenje o protivtužbi te u tom dijelu predmet ustupiti na suđenje okružnom sudu.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 311/85 od 18.11.1985. godine)

39.

Članovi 215. i 500. Zakona o krivičnom postupku

Članovi 19. i 354. stv 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku

O zahtjevu nasljednika za povraćaj privremeno oduzetih predmeta od stavioca u krivičnom postupku, koji je protiv njega obustavljen, nadležan je sud koji je u prvom stepenu vodio krivični postupak, a ne parnični sud.

Kada u slučaju iz prethodnog stava nasljednici tužbom zahtijevaju vraćanje privremeno oduzetih predmeta u krivičnom postupku, parnični sud će, analognom primjenom člana 19. stv 1. Zakona o parničnom postupku, obustaviti parnični postupak i po pravosnažnosti rješenja, otome će zahtjevu odlučiti sud u krivičnom postupku.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 5/85 od 20.2.1986. godine)

PARNIČNI POSTUPAK

40.

Član 8. Zakona o parničnom postupku

Privremena spriječenost za rad može se utvrđivati svim dopuštenim dokaznim sredstvima, a ne

samo ispravom predviđenom samoupravnim opštim aktom SIZ-a zdravstvene zaštite. Zato SIZ zdravstvene zaštite ne odgovara za štetu koju trpi radnik zbog prestanka rdnog odnosa stoga što mu ovu ispravu nije izdao njegov organ, iako su za to biti ispunjeni propisani uslovi.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 447/85 od 16.1.1986. godine)

41.

Član 15. stav 2. i član 492. Zakona o parničnom postupku

Mjesna nadležnost u smislu odredbe člana 492. Zakona o parničnom postupku može se zasnovati samo ako iz navoda tužbe i činjenica koje su sudu poznate proizilazi da su parnične stranke sporazumno utvrdile mjesto ispunjenja ugovorne obaveze različito od mjesta ispunjenja na koje upućuje dispozitivna zakonska norma.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 326/85 od 26.12.1985. godine)

42.

Član 134. st.1. i 2. zakona o parničnom postupku

Smatra se da je presuda dostavljena parničnoj stranci – organizaciji udruženog rada, kada ju je primio lice ovlašteno za prijem pismena u ime organizacije udruženog rada, te se od tog dana računa rok za žalbu, a ne od dana kada je presuda predata punomoćniku stranke u parnici, koji je sa parničnom strankom u radnom odnosu.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 248/85 od 18.11.1985. godine)

43.

Članovi 155. stav 1. i 158. stv 1. Zakona o parničnom postupku

Tužilac – društveno pravno lice koga zastupa punomoćnik advokat, nema pravo na naknadu parničnih troškova nastalih iza izmirenja tužene novčane obaveze na način predviđen odredbama člana 318. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima, bez obzira što tuženo društveno pravno lice nije obavijestilo punomoćnika tužioca o namirenju duga, jer je tužilac bio dužan da bez odlaganja obavijesti svog punomoćnika o izmirenju obaveze kako bi ovaj mogao povući tužbu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 325/85 od 26.12.1985. godine)

44.

Članovi 154. stav 1. i 155. Zakona o parničnom postupku

Tužilac ima pravo na naknadu svih parničnih troškova i kad aje podnio tužbu nakon dospijeća obaveze iz dužničko – povjerilačkog odnosa, a prije dospijeća obaveze iz mjenice date kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja, ako je dužniku dao neurednu mjenicu (nedostajala je firma radne organizacije) i nije je dopunio na zahtjev povjerioca.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 352/85 od 12.12.1985. godine)

UPRAVNI SPOR

45. Član 11. Zakona o opštem upravnim postupku

Prilikom odlučivanja o žalbi stranke protiv zaključka prvostepenog organa o prekidu postupka, drugostepeni organ ne može meritorno odlučiti o predmetu postupka, jer time postupka protivno načelu dvostepenosti i čini bitnu povredu pravila upravnog postupka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 18/85 od 23.12.1985. godine)

46.

Član 208. stav 1. Zakona o opštem upravnom postupku**Član 338. stav 3. Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 60. Zakona o upravnim sporovima**

U upravnom postupku i upravnom sporu se ne mogu pobijati odluke, ni redovnim ni vanrednim pravnim sredstvima, samo zbog nepravilnog obrazloženja, ako to nije imalo uticaja na njihovu zakonitost.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 22/85 od 28.2.1986. godine)

47.

Član 65. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

Korisnik invalidske penzije koji, kao civilna žrtva rata sa tjelesnim oštećenjem od najmanje 70%, nije ostvario pravo na novčanu naknadu za pomoć i njegu dok je bio u radnom odnosu, to pravo može ostvariti kao uživatelj invalidske penzije pod uslovom da mu je za osnovne životne potrebe neophodna stalna pomoć i njega drugog lica.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 19/85 od 23.12.1985. godine)

REGISTAR PROPISA ZA GRADANSKO PRAVO

Zakon o udruženom radu ("Službeni list SFRJ", broj 53/76)

Zakon o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 6/80)

Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", broj 29/78 i 39/85)

Zakon o zaštiti pronalazaka, tehničkih unapređenja i znakova razlikovanja ("Službeni list SFRJ", broj 34/81)

Zakon o suzbijanju nelojalne konkurencije i monopolističkih sporazuma ("Službeni list SFRJ", broj 24/74)

Zakon o mjenici ("Službeni list FNRJ", broj 16/65 i 54/70)

Zakon o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 4/77, 63/80, 69/82 i 58/84)

Zakon o opštem upravnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 32/78)

Zakon o upravnim sporovima ("Službeni list SFRJ", broj 4/77)

Zakon o krivičnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 4/77 i 14/85)

Odluka o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SFRJ", broj 19/82 i 14/86)

Zakon o agrarnoj reformi i kolonizaciji ("Službeni list NRBiH", broj 2/46)

Zakon o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH", broj 13/74 i 21/81)

Zakon o eksproprijaciji ("Službeni list SRBiH", broj 19/77)

Zakon o prometu nepokretnosti ("Službeni list SRBiH", broj 38/78)

Zakon o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 14/84)

Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", broj 7/80)

Porodični zakon ("Službeni list SRBiH", broj 21/79)

Zakon o ugostiteljskoj i turističkoj djelatnosti ("Službeni list SRBiH", broj 35/77 i 11/84)

Zakon o zaštiti i iskorišćavanju kulturno . istorijskog i prirodnog nasljeđa ("Službeni list SRBiH", broj 3/78)

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni list SRBiH", broj 21/83)

Zakon o referendumu ("Službeni list SRBiH", broj 29/77)

Zakon o redovnim sudovima ("Službeni list SRBiH", broj 14/80 i 10/83)

Zakon o sudovima udruženog rada ("Službeni list SRBiH", broj 14/80)